

Ο Βρετανός «Στρατιώτης-Αισθητής» στην Κύπρο στο Λυκόφως της Αυτοκρατορίας

Η παρουσίαση εξετάζει τους τρόπους με τους οποίους Βρετανοί κοσμοπολίτες διανοούμενοι, όπως ο Λόρενς Ντάρελ, ο Μόρις Κάρντιφ, ο Πάτρικ Λι Φέρμορ και η Φρέγια Σταρκ, έδρασαν στην Κύπρο κατά τη διάρκεια του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα για Ένωση με την Ελλάδα. Ορισμένοι από αυτούς, κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, είχαν υπηρετήσει το βρετανικό κράτος σε οργανισμούς προπαγάνδας όπως η Διεύθυνση Ειδικών Επιχειρήσεων (Special Operations Executive) και το Υπουργείο Πληροφοριών (Ministry of Information). Μετά το τέλος του Β' ΠΠ και με την ίδρυση του Βρετανικού Συμβουλίου (British Council) στην Κύπρο, τα πρόσωπα αυτά βρέθηκαν στην Κύπρο - ως συγγραφείς δίνοντας διαλέξεις, ως δημόσιοι υπάλληλοι της αποικιακής κυβέρνησης, ως «άνθρωποι των Τεχνών και των Γραμμάτων», ως τουρίστες σε διακοπές – «περιοδεύοντας» το νησί. Τις περισσότερες φορές, αυτοί οι «στρατιώτες-αισθητές» γνωρίζονταν μεταξύ τους από τον καιρό του Πολέμου και κάποιοι απολάμβαναν μακροχρόνιες φιλίες. Το γεγονός ότι λειτουργούσαν υπό την πολιτιστική ομπρέλα του Βρετανικού Συμβουλίου τους επέτρεπε να δραστηριοποιούνται, χωρίς επιτήρηση, διακριτικά, και χωρίς ουσιαστική αντίδραση από τον κόσμο της Κύπρου. Αν και οι επισκέψεις τους παρουσιάζονταν κυρίως ως πολιτιστικού ή προσωπικού χαρακτήρα, η έρευνα καταδεικνύει ότι τα πρόσωπα αυτά ενήργησαν ως προπαγανδιστές, συμμετέχοντας στη συλλογή πληροφοριών και τη διαμόρφωση της κοινής γνώμης κατά τη διάρκεια μιας ταραχώδους (πολιτικής) περιόδου. Η αμφίσημη παρουσία τους συνέβαλε στις προσπάθειες της Βρετανίας να διαχειριστεί τις εγχώριες και διεθνείς αντιλήψεις και να διατηρήσει την αυτοκρατορική της επιρροή στην Κύπρο αλλά και στην ευρύτερη περιοχή. Αντλώντας από πρωτογενές υλικό (αλληλογραφία, εκδόσεις, εφημερίδες κ.ά.), η παρουσίαση ρίχνει φως σε ένα δίκτυο Βρετανών «στρατιωτών-αισθητών», των οποίων η δράση στην πολιτιστική διπλωματία και στις συγκεκαλυμμένες επιχειρήσεις συνέχεαν τα όρια μεταξύ επαγγελματικής εργασίας, Τέχνης και Ψυχαγωγίας, στο λυκόφως της βρετανικής αποικιοκρατίας.